

William Shakespeare

Författad av Marit Lundgren

FILMFAKTA

Artikelnummer: 44020

Speltid: 12 min

Ämnen: Svenska, Historia

Målgrupp: Grundskola 7-9,

Gymnasiet

Produktionsår: 2020

Org. Titel: Shakespeare

Språk: Svenska, Svensk text

Urspr.land: Sverige

Exekutiv Producent: Roger Persson

B&P Digital Media Distribution

Producent: Marit Lundgren

Regi: Emil Carlsson

William Shakespeare är utan tvekan en av världens absolut viktigaste författare. En dramatiker som lämnat ett imponerande arv efter sig i form av pjäser såsom Hamlet, Macbeth, En midsommarnattsdröm och kärlekssagan om Romeo och Julia.

Shakespeare föddes när den moderna världen så saktat började ta form. Hans födelsestad var Stratford-upon-Avon men han flyttade som vuxen till London för att göra sig en karriär som skådespelare och författare.

Det här är den fascinerande berättelsen om dramatikern som myntade en av teatervärldens mest berömda rader; "to be or not to be, that is the question".

Studiehandledning

LÄROPLANSMÅL LGR11 och LGY11

Centralt innehåll från LGR 11 matchar filmen.

Syfte Historia åk 7-9

Undervisningen ska ge eleverna förutsättningar att tillägna sig en historisk referensram och en fördjupad förståelse för nutiden. De ska också få möjlighet att utveckla en kronologisk överblick över hur kvinnor och män genom tiderna har skapat och förändrat samhällen och kulturer.

Genom undervisningen i ämnet historia ska eleverna sammanfattningsvis ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att

- använda en historisk referensram som innefattar olika tolkningar av tidsperioder, händelser, gestalter, kulturmöten och utvecklingslinjer,
- kritiskt granska, tolka och värdera källor som grund för att skapa historisk kunskap,
- reflektera över sin egen och andras användning av historia i olika sammanhang och utifrån olika perspektiv, och
- använda historiska begrepp för att analysera hur historisk kunskap ordnas, skapas och används.

Historia, åk 7-9

Hur historia kan användas för att förstå hur den tid som människor lever i påverkar deras villkor och värderingar.

Kunskapskrav åk 6

Eleven kan tolka och visa spår av historien i vår tid och föra resonemang (enkla, utvecklade, välutvecklade och nyanserade) om varför det finns likheter och skillnader i olika framställningar av historiska händelser, personer och tidsperioder. I studier av historiska förhållande, skeenden och gestalter kan eleven använda historiska begrepp på ett (i huvudsak, relativt väl, väl) fungerande sätt.

Syfte Svenska

I undervisningen ska eleverna möta samt få kunskaper om skönlitteratur från olika tider och skilda delar av världen. I mötet med olika typer av texter, scenkonst och annat estetiskt berättande ska eleverna ges förutsättningar att utveckla sitt språk, den egna identiteten och sin förståelse för omvärlden.

Centralt innehåll

Historia, åk 4-6:

- Vad historiska källor, till exempel brev och andra dokument, kan berätta om likheter och skillnader i levnadsvillkor för barn, kvinnor och män jämfört med idag.
- Exempel på hur 1700-talet kan avläsas i våra dagar genom traditioner, namn, språkliga uttryck, byggnader, städer och gränser.

Musik, åk 4-6:

- Konstmusik, folkmusik och populärmusik från olika kulturer och deras musikaliska karaktärsdrag.

Musik, åk 7-9:

- Konstmusik, folkmusik och populärmusik från olika epoker. Framväxten av olika genrer samt betydelsefulla tonsättare, låtskrivare och musikaliska verk.

Svenska, åk 7-9:

- Skönlitteratur för ungdomar och vuxna från olika tider, från Sverige, Norden och övriga världen.
- Några skönlitterärt betydelsefulla ungdoms- och vuxenboks författare från Sverige, Norden och övriga världen och deras verk, samt de historiska och kulturella sammanhang som verken tillkommit i.
- Skönlitteratur som belyser människors villkor och identitets- och livsfrågor. Lyrik, dramatik, sagor och myter.

Vem var William Shakespeare?

William Shakespeare föddes den 23 april 1564 i Stratford-upon-Avon. Han var en poet, författare, dramatiker samt skådespelare.

Han gifte sig vid 18 års ålder med Anne Hathaway. Shakespeare inledde sin yrkeskarriär som pubägare i Stratford samtidigt som han börjat skriva dramer för teaterscenen. Därefter flyttade han till London, runt år 1590,

och sökte sig till skådespelaryrket. 1594 återfanns han i teatersällskapet Lord Chamberlain's Company of Players, som lät uppföra Globeteatern och vid Jakob I kröning fick sällskapet hederstiteln The King's Men.

Williams fru och barn stannade under tiden kvar i Stratford-upon-Avon. Efter sina framgångsrika år i London återvände Shakespeare, köpte en ny fastighet och spenderade mer tid med familjen. Han avled 1616.

Shakespeares produktion var omfattande och i början av sin karriär provade han lyckan i vitt skilda genrer. Han skrev bl a krönikespel, bland dem Julius Ceasar. Ett drama från romartiden lika bloddrypande som de skräckfilmer många ser i våra dagar.

Här följer en sammanfattning av William Shakespears kanske viktigaste verk i olika genrer.

RICHARD III – ett krönikespel från 1592 och -93

En så kallad tragedi om en puckelryggig intrigmakare som är beredd att skänka bort hela riket för att få en häst.

EN MIDSOMMARNATTSDRÖM – en tidig komedi från 1595 som är en av Shakespeares mest älskade pjäser. Den handlar om två förälskade ungdomar och ett teatersällskap i en förtrollad skog, full av älvor och kärleksintriger.

KÖPMANNEN I VENEDIG – ännu en komedi, den här gången från 1596. En pjäs som blivit ifrågasatt på grund av sina antisemitiska undertoner då den handlar om pantlånaren och tillika juden Shylock.

Studiehandledning

TRETTONDAGSAFTON – också det en komedi. En pjäs du säkert hört talas om, skriven 1601. Här älskar alla både till höger och vänster i en queer anda mitt framför ögonen på hjältinnan Viola

HAMLET – en tragedi som kallats pjäsernas pjäs skriven 1603. Den handlar om en dansk medelålders och deprimerad prins som hemsöks av sin avlidne far, kung Hamlet. Det är från den här pjäsen en av Shakespeares med välkända rader är hämtade; *To be, or not to be, that is the question.*

OTHELLO – också det en tragedi om en illa sedd pratkvavn vid namn Jago som övertygar sin härskare Othello att hans hustru har varit otrogen. Pjäsen skrevs 1604.

KUNG LEAR – ett kungligt familjedrama från 1606. Kungen avgår och låter sina döttrar tävla om makten och kronan. Spelet kan börja men den yngsta dottern vägrar att delta.

MACBETH – näst efter Hamlet kanske Shakespeares mest kända pjäs, skriven 1606. Om krigaren som blir lurad av tre trollpackor att tro att det är han som skall bli Skottlands näste kung.

Det här var några av Shakespeares mest kända verk. Men det finns fler. Till exempel "Julius Caesar", "Lika för lika", "Stormen" och inte minst "Romeo & Julia" där ett ungt par blir förälskade i varandra utan sina respektive familjers godkännande. Ett renässansdrama om att bli bortgift mot sin vilja som dessvärre är ett brinnande problem även i vår tid.

Frågebanken

Frågor till filmen. Använd i helklass efter filmen, gör som gruppuppgift eller individuellt. Ha gärna frågorna till handa under filmen och anteckna lite så blir det lättare att föra diskussion efteråt.

1. Vad känner du till om William Shakespeare och hans pjäser?
2. Shakespeare skrev sina pjäser kring år 1600. Känner du till någon svensk författare från ungefär samma tid??
3. Om du tittar på Shakespeares mest kända pjäser, vad är det i dem som fångar din uppmärksamhet?
4. Shakespeare skrev gärna om våldsamma konflikter och ond bråd död. Välj en känd pjäs, till exempel Hamlet eller Romeo och Julia, och plocka fram med en scen som du tycker är bra. Kan du hitta likheter med de konflikter du där ser mellan huvudpersonerna, till idag?
5. Har du något förslag hur man ska flytta en pjäs till vår tids Sverige? Vilken? Hur skulle den se ut? Vilka slags personer skulle befinna sig i händelsernas centrum?

Övningsbanken

Det går utmärkt att använda dessa frågor som grund för att fördjupa sig ytterligare och eleverna kan därför använda dem till att välja olika frågor och argumentera för dem.

Skriv en uppsats och redovisa sedan för klassen.

Låt eleven först få fundera själv, sen diskutera i smågrupper om 3-4 stycken och avsluta med att grupperna berättar för varandra i klassen.

1. Varför tror ni att Shakespeares verk fortfarande är så populära, drygt 400 år efter att de skrevs.
2. Välj ut ett av Shakespeares verk som finns översatta till svenska. Diskutera innehållet och språket i pjäsen.
3. Välj ut ett av de skådespel av Shakespeare som filmen tog upp.
Ladda ned valfri scen från [http:// the-tech.mit.edu/Shakespeare/](http://the-tech.mit.edu/Shakespeare/) och översätt stycket till svenska. Byt översättningar med varandra i klassen och diskutera ordval, formuleringar

Studiehandledning

- etc. Vilka svårigheter tycker du att det innebär att översätta från äldre engelska?
4. Om det finns en svensk översättning av pjäsen och stycket kan du också göra en jämförelse. Hur har översättaren valt att översätta – fundera på skillnader och likheter mellan era arbeten.
 5. Välj ut valfritt skådespel och ladda ned en scen ur det från <http://the-tech.mit.edu/Shakespeare/>. Dela upp klassen i två och två. Läs och spela upp scenen på engelska för varandra.

Innan och efter filmen:

Titta på filmer som handlar om Shakespeare eller hans pjäser. Här kommer några förslag på filmer och de kan finnas i olika versioner:

Shakespeare in love

King of Texas

Köpmannen i Venedig

Hamlet

Romeo & Julia

West Side Story

The Hollow Crown

A Midsummer Night's Dream

Macbeth

King Lear

Lejonkungen

Här är fler filmförslag på Tema Shakespeare:

https://www.filmpunkten.se/grupper_visa.asp?Kat=73

Läs mer på nätet:

Wikipedia

https://sv.wikipedia.org/wiki/William_Shakespeare

Brittanica

<https://www.britannica.com/biography/William-Shakespeare>

Shakespeare Celebration

<https://www.shakespearecelebrations.com/?lang=sv>

Shakespearesällskapet

<http://www.shakespearesallskapet.se/>